

RESUMÉ

Práce se zabývá studiem šíření, trvání, proměn a recepce kultu významného jezuitského světce sv. Františka Xaverského v prostředí raněnovověkých českých zemí. Jejím cílem je přispět k lepšímu poznání reality pobělohorské rekatolizace a české spirituality 17. a 18. století. Konkrétní kult byl vybrán s ohledem na skutečnost, že sv. František Xaverský byl úzce spojen s hlavním (resp. nejvýraznějším) aktérem pobělohorské rekatolizace, totiž jezuitským řádem, kde v neformální hierarchii řádových světců figuroval na druhém místě hned za zakladatelem řádu sv. Ignácem z Loyoly. Dále sv. František Xaverský patřil do skupiny pěti nových katolických světců, kteří byli kanonizováni roku 1622 (sv. Ignác z Loyoly, sv. František Xaverský, sv. Terezie z Avily, sv. Filip Neri a sv. Isidor z Madridu) a kteří představovali důležitý prvek obrozené protireformácké katolické spirituality. Ačkoli dosavadní literatura předpokládá rozšířenou úctu ke sv. Františku Xaverskému v českém baroku, systematické prozkoumání tohoto tématu však dosud nebylo provedeno.

První kapitola se zabývá vymezením tématu práce, mapuje dosavadní poznatky a dostupné prameny a předestírá metodiku práce. Druhá kapitola stručně popisuje život a dílo sv. Františka Xaverského. Třetí kapitola sleduje šíření úcty ke sv. Františku Xaverskému po jeho smrti a její rozvoj, kanonizaci sv. Xaveria a pokračování kultu v 17. a 18. století, její poslední oddíl pak věnuje zvláštní pozornost šíření xaveriánského kultu do Sv. říše římské, resp. střední Evropy, a jeho zdejší recepce. Ve 4. kapitole autor sleduje pronikání kultu sv. Františka Xaverského do českých zemí a jeho etablování, rozvoj a proměny v českém prostředí 17. a 18. století. Činí tak nejprve systematickým sledováním výskytu xaveriánských patrociní, výskytu a způsobů uchopení sv. Xaveria v české písemné produkci daného období, výskytu a způsobů zobrazování sv. Xaveria a doplňkově též dalších zpráv zejména o veřejných festivitech týkajících se sv. Xaveria. Následně autor konstruuje dílčí funkce kultu sv. Františka Xaverského (tj. sv. Xaverius jako univerzitní patron, jako morový patron, jako patron proti náhlé smrti, proti bouři a špatnému počasí atd.) a snaží se postihnout vývoj kultu na časové ose. V závěrečné kapitole autor shrnuje dosažené poznatky a zodpovídá otázky položené v úvodu práce.

Klíčová slova: *Kult – Kult svatých – svatý František Xaverský – jezuité – jezuitští světci – české země – raný novověk – církevní dějiny – náboženské dějiny – spiritualita – zbožnost – katolicismus – rekatolizace – protireformace – katolická reformace.*